

Dětská skupina NUDZ – Neuronek

Plán výchovné práce pro děti od 1 do 3 let

Národní ústav duševního zdraví se sídlem v Klecanech, Topolová 748, IČ: 00023752

Charakteristika Dětské skupiny Neuronek

Adresa zařízení: Dětská skupina Neuronek, NÚDZ, Topolová 748, 250 67 Klecany

Provozovatel: NÚDZ, Topolová 748, 250 67 Klecany

Tel. číslo: 283 088 255

e-mail: detska.skupina@nudz.cz

Kapacita zařízení: 12 dětí

Věkový rozsah dětí: 1 – 6/7 let (do zahájení povinné školní docházky)

Provozní doba: pondělí – pátek (7:30– 16:00)

DS poskytuje tuto službu dětem zaměstnanců NÚDZ v pracovní dny (obvykle pondělí – pátek) a to v maximálním počtu 12 dětí od 1 roku do zahájení povinné školní docházky.

O tyto děti pečují nejméně 2 kvalifikované osoby, zejména v době přítomnosti alespoň jednoho dítěte mladšího dvou let.

Cílem činnosti dětských skupin, jak uvádí zákon o dětských skupinách (zák. č. 247/2014 Sb. ve znění pozdějších předpisů), je péče o dítě mimo domácnost v kolektivu dětí se zaměřením na zajištění potřeb dítěte, na výchovu, rozvoj schopností, kulturních a hygienických návyků.

Poslání DS

Zajistit dětem během pobytu v DS všestrannou péči, která směřuje k rozvoji dítěte jako osobnosti, s ohledem na jeho individualitu, v souladu s jeho právy a v kolektivu dětí.

Dlouhodobé cíle výchovné činnosti

Cílem výchovného působení v DS je dát dětem dostatek podnětů pro celkový rozvoj jejich osobnosti s ohledem na individualitu každého dítěte.

Děti v tomto vývojovém období procházejí etapou egocentrismu, postupem času se učí sociálnímu dialogu – především na základě napodobování modelových situací, současně se u nich rozvíjí zájem o získání nových poznatků.

Smyslem postupného způsobu práce je co nejvíce individualizovat výchovnou činnost a přizpůsobit ji věku a vývojové úrovni jednotlivých dětí (dále viz str. 8, Tabulka 1) .

Hlavní cíle:

- vytvořit z DS místo radostného a aktivního poznávání, ve kterém se cítí děti dobře a rády se do něj vracejí
- poskytnout každému dítěti dostatek podnětů a umožnit mu maximální rozvoj ve vztahu k jeho věku a jeho schopnostem
- zajišťovat osobnostní a sociální rozvoj dítěte volbou správných forem a metodických postupů výchovného působení
- utvářet estetické cítění dítěte a vztah k práci
- vytvářet soustavně a dlouhodobě pozitivní klima – důvěra, pohoda, radost
- utvářet bohatý citový život dítěte a uspokojování jeho citových potřeb
- vytváření základních návyků chování, osvojování a posilování vztahů a postojů dítěte k okolní skutečnosti
- formování povahových vlastností
- postupné praktické osamostatňování dítěte
- pozvolné omezování jeho závislosti na dospělém
- utváření dovedností a návyků sebeobsluhy, manipulace s předměty běžné denní potřeby, zacházení s jednoduchými nástroji a materiálem
- zlepšování tělesné pohody dětí
- péče o zdraví a bezpečnost dětí při dostatečném pobytu venku
- zvyšování celkové zdatnosti a obratnosti dítěte
- vytvářet mobilní hrací kouty
- průběžné doplňování učebních pomůcek a výchovného materiálu pro práci s dětmi
- postupná obměna nádobí na stolování dětí
- důsledně dodržovat pitný režim v průběhu celého dne, sledovat přísun tekutin i u jednotlivých dětí
- sledovat vyváženost dětské stravy
- u nově přijímaných dětí zjistit v rámci spolupráce s rodiči stravovací návyky dětí, nesprávné návyky se pokusíme postupně odstranit
- děti do jídla nenutit, vést je však k ochutnávání a postupnému navykání na nové potraviny
- ve stravování dětí uplatňovat postupný způsob stolování

Plán výchovných aktivit lze rozdělit do šesti základních kategorií:

1. Rozumové aktivity:

Rozvíjí představivost a fantazii pomocí pohádek (čtení, vyprávění, poslech, divadélko). Zároveň rozvíjí řečové schopnosti - děti se učí jednoduchá říkadla a básničky, poznávají barvy. Současně se seznamují s okolím, které je obklopuje a učí se znát základní předměty denní potřeby.

nabídka činností:

- pozorování starších dětí
- pozorování práce dospělých (uklízečka, prodavačka, lidé na zahradě, na ulici...)
- upozorňování na jezdící dopravní prostředky
- učit poznávat hlavní části těla
- učit děti znát vlastní jméno
- učit znát jména ostatních dětí ve skupině
- seznamování s předměty denní potřeby a jejich používáním (části oblečení, druhy jídla,...)
- učit rozlišovat předměty různé velikosti i různé zvuky
- poznávat na obrázku známé předměty
- upozorňovat na přírodní jevy
- pozorování domácích zvířat a mláďat
- pozorovat a poznávat ovoce, květiny, zeleninu, stromy, drobné živočichy
- učit rozumět zákazu „Nesmíš!“
- na výzvu ukázat části těla
- klást před dítětem otázky „Kdo, co to je?“ a hned odpovídat
- učit donést hračku či předmět na výzvu
- učit se význam sloves označující běžné činnosti: „Spát, bumbat...“
- poznat hmatem běžné hračky v pytlíku
- prostorové vztahy mezi předměty (nahore, dole, vedle)
- třídit předměty dle barev
- učit rozlišovat malý-velký, krátký-dlouhý, teplý-studený, suchý-mokrý, čistý-špinavý, rychlý-pomalý
- učit chápat některá označení času (až se vyspíš, přijde maminka; hned, potom)
- napodobovat zvuky známých zvířat
- podněcovat dítě k tomu, aby svou hru provázelo slovy (autíčko tú-tú, pejsek haf-haf)
- poznat svou značku
- recitovat dětem krátké srozumitelné verše a říkadla
- zpívat dětem jednoduché písně
- učit používat předložky (v, na, k, pod, s, za, ob, přes)

2. Pracovní aktivity:

Rozvíjí základní zkušenosti a dovednosti v oblasti sebeobsluhy (samostatné obouvání, zouvání, rozepínání a zapínání knoflíků, šněrování). Prostřednictvím her (přizpůsobených věku dítěte) se stavebnicemi různých tvarů a velikostí, práce s plastelínou, lepením, navlékáním korálků, vřazováním a vkládáním předmětů, a nápodobivými hrami (na maminku, lékaře, obchod a apod.) se rozvíjí jemná motorika.

nabídka aktivit:

- učit pít samostatně z hrnečku
- učit jíst samostatně (kousky pečiva, ovoce, zeleniny, učit jíst samostatně lžičkou)

- posadit se samostatně na židli
- učit se při mytí nastavit ruce pod tekoucí vodu
- vykonávat na nočníku/záchodě svou potřebu
- učit samostatně svléknout a obléknout se (učit se rozepínat a zapínat zipy, zouvat a obouvat se)
- učit se udržovat čistotu při stolování (utřít si ruce do ubrousku)
- učit se pomáhat při stolování
- učit se pomáhat při stolování
- učit se smrkat střídavě z obou nosních dírek
- uklízet po sobě hračky a boty na určené místo
- stavět kostky na sebe (věž, dům)
- klást kostky vedle sebe (vláček)
- zasouvat kostky, kuličky do příslušných otvorů
- navlékat velké korálky
- učit děti listovat v knize
- učit napodobovat známé pracovní činnosti
- používat lopatku, kbelík, učit se stavět z písku
- sbírat přírodniny do kbelíčků
- otáčet šroubovými uzávěry
- mačkat papírové koule
- skládat jednoduchá puzzle
- trhat kousky papíru
- otvírat dveře klikou

3. Výtvarné aktivity:

Mají návaznost na výchovu pracovní, rozvíjí tvořivost dětí a jejich snahu o výtvarné vyjádření. Výtvarný materiál je používán a s ohledem na věk dítěte.

- Období tzv. **bezobsažných čáranic** (od 12 – 18 měsíců) – měkký a výrazný materiál (uhel, křída)
- Období tzv. **obsažné čáranice** (od 18 – 24 měsíců) – práce s uhlem, křídou a voskovými pastely
- Období tzv. **znaková kresba** (od 24 – 36 měsíců) – uhel, křída, voskové pastely, temperové barvy, tuše, špejle nebo měkká tužka

nabídka činností:

- kreslit před dětmi na papír
- učit uchopit křidu a čmárat křídou
- čmárat pastelem po papíře
- učit zacházet s plastelínou
- kreslit do písku, krupice, sněhu
- kreslit na papír kruhy, svislé vodorovné čáry
- učit držet štětec a malovat temperovou barvou
- vymodelovat váleček, kuličku (i zplošťovat a vytlačit důlek)

4. Tělesné aktivity:

Rozvíjí u dětí hrubou motoriku, pohybové dovednosti (procvičování chůze, běhu, lezení, skoku, házení) a obratnost. S dětmi jsou prováděna jednoduchá zdravotní cvičení.

nabídka činností:

- pohyb ve spojení s rytmičtým zpěvem, hudbou
- zdokonalování jemných pohybů rukou při různých činnostech dítěte
- chůze v nerovném terénu, v různém tempu, po čáře, s různou délkou kroku, ve dvojicích, ve vázaném tvaru
- chůze na boso v travnatém terénu
- vystupovat a sestupovat po svazích
- překračovat a přeskakovat nízké překážky
- chůze po lavičce s přidržováním
- sbírat míče (které pečující osoba rozhodí)
- tahat hračky na provázku
- stoupat i sestupovat po schodech (s pomocí)
- jednoduché pohybové hry (pohyby známých zvířátek s říkadlem nebo písni, hrát si na honěnou, na schovávanou)
- běh na výzvu za někým
- běhat k cíli vzdáleném několik metrů
- poskakovat snožmo na místě i z místa
- vyskakování na místě s rukama do výše (za pověšeným balonkem)
- skok z lavičky do měkkého s dopomocí
- kopnout do míče a běhat za ním
- běhat s lehkým předmětem v ruce
- skrčovat a natahovat dolní končetiny v lehu na zádech
- pohupovat se v kolenou
- střídat samostatně leh-sed-klek a vztyk
- prolézání přiměřených objektů
- sjíždění po skluzavkách
- válení sudů
- provádět kotoul na klíně s pomocí
- chodit v podporu dřepmo a opírat se rukama o zem (jako opička)
- házení míče jednou rukou
- házení míče do koše
- odhodit nafukovací míč oběma rukama
- kutálení míče po rovině i nakloněné rovině
- udeřit míčem o zem
- hodit míč na výzvu
- chytat pomalu se kutálející míč
- pouštět a chytat na vodě plovací hračky
- pouštět draky
- houpat se na houpačce
- jízda na saních
- nabírání sněhu
- otáčet hlavu a trup v sedu skřižmém
- předklánět se a dosahovat rukama na nohy
- **ne:**
 - zdvihání a tažení těžkého předmětu
 - přetahování lanem
 - visy a vzpory
 - lezení po kolenou

5. **Hudební aktivity:**

Jsou částečně propojeny s aktivitou tělesnou. Děti se učí různé tanečky, hudebně pohybové aktivity, vnímají a procvičují rytmus, učí se jednoduché písničky a provádí sluchová cvičení.

nabídka činností:

- zpívat neustále dětem jednoduché popěvky
- ve známých písních a říkadlech dokončit poslední slova
- poskytovat dětem hudební nástroje, hračky
- taneční pohyby při hudbě
- doprovázet pohyby dětí zpěvem, říkadlem
- hrát s dětmi jednoduché hry se zpěvem
- podněcovat ke hře na hudební nástroje
- hrát dětem divadlo

6. **Mravní aktivity:**

Snahou je u dětí rozvíjet zdravé sebevědomí, sebedůvěru a sociální chování. Cílem je upevňovat v dětech základní hygienické návyky, udržovat čistotu, samostatně používat kapesník, umět pozdravit a poděkovat, vést je k šetrnému zacházení s hračkami a podporovat navazování prvních kamarádských vztahů mezi dětmi a začleňovat je do kolektivu. Formou hry se děti seznamují i s jednoduchými pravidly společenského chování.

nabídka činností:

- podporovat citové vztahy
- pěstovat lásku k přírodě (netrhat zbytečně květiny, zalévat květiny, neplašit ptáky...)
- povzbuzovat k úsilí o dosažení určitého cíle
- připravovat společně dárky pro rodiče dětí
- učit dodržovat pravidla chování
- učit udělat radost druhému dítěti
- učit utěšit jiné dítě při bolesti
- učit na výzvu pozdravy (při příchodu a odchodu)
- učit poprosit a poděkovat
- učit ukázněnosti na vycházce (nevstupovat do silnice...)
- učit šetrně zacházet s hračkami
- podporovat společnou hru
- podporovat kamarádský vztah k druhému dítěti
- povzbuzovat projevy nebojácnosti a předcházet neodůvodněnému strachu

ZAZNÁMY O NEUROPSYCHICKÉM VÝVOJI A VÝCHOVĚ DÍTĚTE

Měsíc, v němž se dovednost obvykle projevuje	Co umí v lehu na břišku/zádech	Datum	Jak se učí sedět	Datum	Jak se učí stát	Datum	Chůze, běh, skok	Datum	Ovládání ruky	Datum	Vývoj řeči	Datum	Rozvoj smyslů a hry	Datum	Chování k jiným	Datum	Návyky	Datum
3.	Udrží hlavičku vysoko, prohýbá se v zádech. Vzpírá se o předloktí.				Držíme-li dítě v podpaží ve svislé poloze:	Vzpírá se trochu nožkami, které jsou ohnuté v kolennou a kyčlích.			Vidí-li zajímavý předmět, živě pohybuje rukama.		Brouká si.		Hledá očima, odkud přichází zvuk. Sleduje hračku očima jak ve vertikále, tak ve směru pohybu. Vnímá tvary, barvy a výrazné kontrastní vzory. Reaguje na přátelské oslovení a úsměv dospělého. Na zvuk reaguje pohybem anebo zklidněním.		Když je osloveno, usmívá se a živě se pohybuje.		Klidně bdí.	
4.	V lehu na zádech se pohybuje neomezeně a uvolněně, živě kope. Opírá se o předloktí v poloze na břišku, přitom zvedá hlavu a natahuje nohy. Sleduje očima pohybující se předmět.		Když ho zvedneme do sedu, udrží hlavu rovně a otáčí ji do obou stran.			Udrzuje větší část váhy těla, natahuje nožky v kolennou.			Přibližuje ruku nejistě k hračce a dotýká se jí. Když má v rucehračku, drží ji pevně a pohybuje s ní do všech stran. Prohlíží si vlastní ruce a hraje si s nimi.		Brouká si. Řetězec mnoha různých zvuků.		Sleduje očima vzdálený předmět a chce ho uchopit. Pozoruje věci ve svém okolí - zabývá se hračkami, které nad ním visí, tuče do nich, ohmatává je. Rozlišuje hlas matky a otce. Otáčí se za zvukem.		Odpovídá úsměvem na hlas. Pohybuje pažemi a napodobuje/pokouší se o výraz obličeje. Zřetelně dává najevo zlost, odpor, lítost, zájem. Dobrý kontakt s dospělou osobou, sleduje činnost osoby více než předmět.		Má již pravidelný rytmus spánku a bdění.	
5.	Opírá se o otevřené dlaně. Převaluje se z lehu na zádech do lehu na bok a břiško. V poloze na břišku „plave“. V lehu na zádech zvedá hlavu.		Uchopíme-li je za ruky, samo se přitahuje.			Opírá se prsty nohou do podložky.			Vede ruku jistě k hračce a uchopí ji. Strká hračky do úst (kousací kroužek). Řád si hraje s rukama. Cílená koordinace oka a ruky		Vyslovuje samohlásky a, o, souhlásky m, b, p, v. Výsoka, napodobuje zvuky. Radostně si „zpívá“/notuje.		Fixuje i drobné předměty – cílená koordinace oka a ruky. Prohlíží si předmět, který drží v ruce a sleduje sourozence při práci. Naslouchá mluvící osobě a učí se rozeznávat tón hlasu a výraz obličeje.		Pozná maminku. Rozeznává laskavý a přísný tón řeči a mimiky. Chce se nechat chovat. Přestane plakat, když ho vezmeme do náruče.			
6.	Zvedá a otáčí hlavu. Zvedá obě ruky do výše. Převaluje se na záda.		Samo se drží podaných prstů a přitahuje se do sedu.			Stojí pevně, nohy nataženy v kolennou i v kyčlích.			Svírá hračku v dlani. Ohýbá a napíná paže. Tahá si prsty oblečení. Hraje si s rukama.		Žvatlá slabiky ma, ba, ta, va, pa. Leká se při hlasitém zvuku. Reaguje na zvuky ve spánku. Zpozorní při tichém zvuku. Divá se na mluvícího. Poslouchá zpěv, hudbu, otáčí hlavu za zvukem		Dotýká se (ohmatává) matku. Usměje se na matku. Cucá prsty a hřbet ruky. Radostně zavýská, když přijde matka. Pláče když odchází. Začíná projevovat neúvěru k cizím osobám. Zajímá se o jiné děti.		Dobře ji ze lžice. Otevře samo pusku, podá-li se mu pokrm.			
7.			Sedí, má-li se čeho držet.			Stojí dobře, držíme-li je za záloktí.			Překládá hračku z ruky do ruky a ohmatává ji.		Žvatlá – opakuje slabiky (ma-ma, ba-ba)		Tluče hračkami do stolu a do podložek.		Chová se různě k neznámým a cizím, navazuje styk zvukem.			
8.			Sedí bez držení. Posadí se, aniž by se něčeho chytalo.			Stojí samo, může-li se něčeho přidržet.	Chodí bokem, drží se přitom nábytkem.		Dovede uchopit do každé ruky jednu hračku.		Hledá zrakem předměty a osoby, které jmenujeme.		Tluče dvěma hračkami o sebe.		Začíná napodobovat okolí (opakuje slabiky, pohyby atd.)		Jí rolík, který si samo drží v ruce.	
9.			Sedí jistě, otáčí se, uklání a neupadne.			Postaví se samo, může-li se přidržet.	Chodí vpřed, je-li drženo za ruky, nebo může-li se držet vozičku.				Na výzvu dělá „pacipaci“, podá ruku apod.				Chápe jednoduchou společenskou hru (schovávanou za plenkou).		Dovede pít z hrníčku, který drží dospělý.	
11.						Stojí chvíli bez držení.	První samostatný krůček.		Uchopí jednou rukou i dva drobnější předměty.		Vysloví první smysluplné slovo.		Vyprazdňuje a plní krabice, zasunuje a vytahuje klíče.		Poslechně, řekneme-li „otevři pusku“, „vstaň“ apod.		Vykoná na hrníčku svou potřebu, je-li zavčas posazeno.	
12.																		

13. 15.					Stojí samo delší dobu. Postaví se na nohy, aniž by se drželo.		Chodí dobře.		Postaví dvě kostky na sebe.		Zná asi pět slov, poví, jak dělají různá zvířátka.		Táhá za sebou hračky přivázané na provázku.		Rozumí zákazu „nesmíš“ a poslechne.		Pije samo z hrníčku.	
16. 18.					Zvedne ze země předmět a neupadne. Staví se na špičky a chytá se přitom nábytkem.		Běží. Vyleze na malou židli.		Postaví věž ze tří i více kostek. Navléká velké korálky na tyčinku.		Zná asi 10 – 20 slov.		Čmárá tužkou po papíře.				Jí samo lžičkou (ještě rozlévá).	
19. 21.							Chodí po schodech a drží se jednou rukou.				Pronáší věty o dvou, třech slovech.		Posouvá autíčko a říká „Tú, tú, tú“, ss pejskem dělá „Haf, haf“.				Žádá samo na hrníček. Navleče si punčošku nebo botu.	
22. 24.					Kopne do míče a neupadne.		Chodí po schodech bez držení. Chodí po špičkách.		Uchopí tužku do prstů, nikoliv do pěsti.		Začíná skloňovat a časovat.		Dává panenku spát, vozí medvídka apod. (napodobivé hry).		Hraje si mezi dětmi, ale ne s nimi (souběžná hra).		Zůstává i v spánku suché. Poznává svou značku.	
25. 30.							Chodí po schodech bez držení a střídá nohy. Chodí po čáře.		Navléká větší korálky na motouz. Rozepíná a zapíná knoflíčky.		Umí krátkou říkanku. Jmenuje na obrázku osoby, věci.						Jí lžičkou bez polévání. Rozepíná a zapíná knoflíky.	
31. 36.					Stojí chvíli na jedné noze.		Přeskočí provázek ddržený 5 cm nad zemí.		Modeluje z plastelíny např. hada, kuličku, bochníček. Zašněruje si boty.		Jmenuje na obrázku činnosti a vztahy. Opakuje krátkou povídku.		Hraje si na maminku, na doktora apod. (úlohové hry).		Začíná pospolitá hra. Vyšší city (lhost – závist) ovlivňují chování k jiným.		Umyje se bez polítky. Zašněruje si samo boty.	

Tabulka 1